

RADIONICA 4:

OBUKE CELOŽIVOTNOG UČENJA U OBLASTI AGROTOURIZMA (A2.2)

Radionica u Portorožu služi da se konsoliduje proces kreiranja obuka u agriturizmu. Definisano je **5 ciljeva radionice:**

1. da svi partneri na isti način razumeju kakve obuke trebaju da kreiraju i u koji domen obrazovanja one spadaju
2. da svi partneri razumeju za koga kreiraju ove obuke, kome će ih držati i kako će ih upotrebiti, kakav interes njihova institucija ima od toga a kakav interes imaju polaznici obuka
3. da definišemo našu neposrednu ciljnu grupu (dostupnu našoj instituciji) i njihove potrebe, pa na osnovu toga, i na osnovu toga odlučimo koje obuke ćemo im ponuditi
4. da razumemo kakvi standardi se koriste u kreiranju obuka i da se opredelimo za određeni set standarda
5. da svaka institucija odluči na koji način će uvrstiti obuke u program rada i da se postigne dogovor o akreditaciji obuka

Očekivani ishodi radionice:

1. Partneri bolje razumeju zadatak o kreiranju obuka
2. Partneri su usvojili standard prema kojem će se kreirati obuke
3. Dogovoren je način akreditacije/sertifikacije obuka
4. Partneri su razvili alternativne opcije upotrebe obuka na svojim institucijama

11.50 – 13.00

ŠTA SU TO KURSEVI I OBUKE?

Obuke celoživotnog učenja koje su predmet projekta LANDS spadaju u domen obrazovanja odraslih. One nisu deo sistema formalnog obrazovanja, nisu deo zvaničnog studijskog programa i polaznicima ne obezbeđuju nikakvu kvalifikaciju, niti diplomu kao javnu ispravu. S tim u vezi, one ne podležu postupku akreditacije u visokom obrazovanju. Obuke su deo celoživotnog učenja jer obezbeđuju kontinuirano sticanje novih znanja i veština, tokom trajanja karijere a nakon završetka formalnog obrazovanja.

Sva zakonska rešenja u region definisala su obrazovanje odraslih na identičan način: kao deo jedinstvenog obrazovnog sistema u zemlji, kojim se obezbeđuje obrazovanje, usavršavanje i osposobljavanje odraslih lica. Programi osnovnog i srednjeg obrazovanja prilagođeni potrebama odraslih definišu se kao formalno obrazovanje odraslih, dok se organizovan proces učenja i obrazovanja usmeren na usavršavanje, specijalizaciju i dopunjavanje znanja veština i sposobnosti definiše kao neformalno obrazovanje odraslih.

Odrasli su prema zakonu lica starija od 15 godina koja nisu završila osnovno obrazovanje, odnosno lica koja su starija od 18 godina koja se obrazuju a da pri tome nemaju status učenika ili studenta u redovnim programima osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja.

Čemu onda služe te obuke?

Obuke koje su predmet projekta LANDS, su obuke za sticanje kompetencija tj. umeća ili sposobnosti (znanja, veštine i stavovi). Upisuju ih ona lica koja žele da steknu novu poslovnu kompetenciju tj. umeće ili sposobnost u oblasti agroturizma.

Primer takvih kompetencija:

Umeće uvođenja nove usluge za goste (npr. radionica i tura branja gljiva)

Sposobnost vođenja digitalnog marketinga (održavanje FB i Instagram stranice domaćinstva)

Dakle, polaznici upisuju i pohađaju ovakve obuke da bi naučili nešto novo, nešto konkretno, što će im pomoći da razviju i unaprede sopstveni biznis i tržišnu ponudu svog domaćinstva. Iz te koristi proizlazi interes polaznika da upišu i pohađaju obuku.

Obuke u agroturizmu možemo uporediti sa školom stranog jezika. Školu jezika upisujemo da bismo naučili strani jezik, i bez obzira što ćemo na kraju kursa dobiti od škole i neku diplomu ili sertifikat, ta diploma nam je manje važna, bitnije nam je znanje jezika koje smo stekli. Ista analogija se može napraviti i sa obukama u agroturizmu. Polaznici obuka dobijaju znanje a sertifikat je manje bitan.

Da li su te obuke akreditovane?

Akreditacija predstavlja potvrdu ispunjavanja zakonski propisanih standarda kvaliteta programa (da sadržaj programa može da proizvede očekivane ishode učenja) i uslova rada (prostornih, kadrovskih i sl.)

Po pravilu, obuke celoživotnog učenja nisu akreditovane osim u sledećim slučajevima:

- a) programi osnovnog obrazovanja za odrasle (uslovi propisani zakonom, dobija se kvalifikacija stepena osnovne škole)
- b) programi srednjeg stručnog obrazovanja za odrasle (uslovi propisani zakonom, dobija se kvalifikacija određenog profila u srednjoj stručnoj školi)
- c) obuke za vozača A, B, C i D kategorije
- d) obuke za stručno usavršavanje zaposlenih u regulisanim profesijama (nastavnici i vaspitači, lekari, sudije, poljoprivredni savetodavci i td.)

Međutim, ko obezbeđuje ovakve obuke i otkud institucije visokog obrazovanja u ovoj priči?

Uslovi za sprovođenje programa akreditovanih obuka propisani su zakonom koji uređuje tu oblast. Međutim, uslovi za sve druge obuke koje nisu akreditovane nisu propisani. S tim u vezi, ni pitanje pružaoca/organizatora obuka nije propisano i stvar je procene samih institucija.

U visokom obrazovanju čija je osnovna delatnost realizacija programa visokog obrazovanja, programi obuka celoživotnog učenja spadaju u sekundarne delatnosti zajedno sa primenjenim istraživanjima i razvojem (R&D) u saradnji sa industrijom, konsultantskim uslugama, osnivanjem biznis inkubatora i spin-off kompanija, i sl. Institucije visokog obrazovanja programe CŽU nude pre svega svojim studentima, koji tokom trajanja studija, žele da steknu dodatna znanja i razviju veštine u nekoj specifičnoj oblasti (npr. student poljoprivrede želi da razvije veštinu vođenja tima). Pored studenata, ciljna grupa programa CŽU VŠI su i zaposleni koji žele da se kontinuirano stručno usavršavaju. Česta je praksa da visokoškolske institucije zaključe dugoročne ugovore sa kompanijama o kontinuiranom stručnom usavršavanju zaposlenih (npr. velika kompanija u prehrambenoj industriji zaključi ugovor sa poljoprivrednim fakultetom ili visokom školom o periodičnim kursovima za svoje zaposlene iz oblasti prehrambene tehnologije, na kojima će se obrađivati teme i tehnike koje su relevantne zaposlenima za tehnološke procesima na kojima rade).

Različiti su modaliteti kako visokoškolske institucije realizuju ovu sekundarnu delatnost. One ustanove koje su ovu sekundarnu delatnost razvile na visokom nivou i koje ostvaruju velike prihode po tom osnovu, imaju formirane posebne organizacione jedinice zadužene za ovu delatnost, koje obično nazivaju Centar za celoživotno učenje, Centar za obrazovanje odraslih, Centar za stručno usavršavanje u privredi i sl.

Primeri u okruženju

Univerzitet u Nišu ima *Centar za doživotno učenje*. Centar razvija i sprovodi obuke, kurseve i module u oblasti doživotnog učenja i izdaje sertifikate i uverenja o završenoj obuci. Centar pruža podršku u razvoju MSP kroz obezbeđivanje posebnog programa obuke namenjenog preduzetnicima i zapolenima.

Univerzitet u Kragujevcu ima *Centar za celoživotno učenje, savetovanje studenata i karijerno vođenje*. Delatnost Centra je razvijanje, definisanje i sprovođenje obuka, kurseva i modula u oblasti celoživotnog učenja i pružanje podrške u razvoju malih i srednjih preduzeća kroz obezbeđivanje posebnog programa obuke namenjenog preduzetnicima. Obuke: “Kreiranje preduzetničkog poduhvata”, “Sticanje preduzetničkih veština”, “Razvijanje predloga projekata”, i td.

Univerzitet Megatrend ima *Centar za razvoj karijere, savetovanje i celoživotno učenje*. Centar nudi različite obuke stručnog usavršavanja studentima svih studijskih programa, odraslima i zaposlenima, a poslednje održane obuke su na temu razvoja poslovnih veština i izbora i selekcije kadrova.

Pitanje za diskusiju:

Da li vaša institucija organizuje bilo kakve aktivnosti CŽU, i na koji način ona ostvaruje ovu sekundarnu delatnost?

14.30 – 16.00

STANDARDI I FORMAT OBUKA

Standardi su propisani samo za akreditovane obuke. Standarde propisuje nadležno ministarstvo, akreditaciono telo ili drugi zakonom utvrđeni regulator.

Za pripremu obuka za koje nisu propisani standardi, možemo se rukovoditi strukturom opisanom u zvaničnim uputstvima za pisanje programa obrazovanja odraslih.

Zadatak:

U narednih 20 minuta u paru analizirajte PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA SAKUPLJAČA GLJIVA i UPUTSTVA ZA PISANJE PROGRAMA OBRAZOVANJA ODRASLIH.

Kakva su vasa zapažanja i komentari na 2 dokumenta koja ste u paru razmatrali? Da li mislite da bismo mogli da usvojimo taj format kao okvir za pripremu naših obuka?

Pitanje akreditacije naših obuka radi ispunjenja projektnog zadatka, ostavićemo za narednu sesiju.

CILJNE GRUPE I PROCENA POTREBA

Da bismo imali korisne obuke, neophodno je da prvo procenimo kakve potrebe za stručnim usavršavanjem znanja, veština i sposobnosti imaju naše ciljne grupe. S tim u vezi, neophodno je da

definišemo ko su naše ciljne grupe, za koga ovo radimo, i kome ćemo ovo da ponudimo, a za takve zaključke moramo da znamo šta je naš interes u ovoj delatnosti.

Dakle, 3 međuzavisna pitanja na koja moramo dati odgovor su sledeća:

1. Šta je naš interes u ovome, zašto mi ovo radimo (osim što nam je takav projektni zadatak) i na koji način planiramo da upotrebimo obuke koje ćemo kreirati
2. Ko su naše ciljne grupe – za koga pripremamo obuke, kakav je njihov profil, gde se nalaze, gde su zaposleni
3. Da li znamo kakve su njihove potrebe i kakve obuke bi njima bile korisne, i ako ne znamo, kako to možemo da saznamo?

***Zadatak:** U narednih 20 minuta u paru analizirajte šta je interes vaš i vaše institucije, ko su vaše potencijalne ciljne grupe, opišite ih i analizirajte njihove potrebe. Pokušajte da odgovore na pitanja sagledate kroz bar 2 alternativna rešenja i to kroz poželjno rešenje, i kroz rezervno rešenje. Pokušajte da definišete finalna rešenja koja su za vašu instituciju odgovarajuća i održiva, i koja ćete implementirati tokom ovog projekta i iza kojih će vasa institucija stajati.*

16.00 – 17.00

Diskusija:

Predstavljanje partnerskih pristupa i diskusija. Svaki partner u paru sa svojim kolegom/nicom sa institucije treba da predstavi alternativna rešenja u vezi sa 3 teme bitne za dalji tok procesa kreiranja obuka. Drugi učesnici radionice imaju ulogu kritičara koji treba da ukazivanjem na nedostatke ili alternativna rešenja, pomognu instituciji koja se predstavlja da što bolje koncipira svoj pristup.

DRUGI DAN

09.30 – 11.00

***Zadatak:** U odnosu na zaključke sa jučerašnje radionice o pristupu koji ćete u projektu i kreiranju obuka zauzeti, u narednih 20 minuta u paru razmotrite na koji način ćete i do kog roka definisati listu obuka koje ćete raditi. Osim toga, razmotrite, da li želite da*

pojedinke obuke razvijate interinstitucionalni, zajedno sa klegom/ama iz druge institucije ili druge branše.

Diskusija:

Dogovor o akreditaciji obuka. Predstavljanje navoda iz 1. monitoring izveštaja i grupna analiza alternativnih rešenja. Postizanje konsenzusa.

11.30 – 13.00

Zadatak: *U paru kreirajte širu listu tema koje ćete obuhvariti obukama i spisak autora koji će raditi na razvoju obuka. Razmotrite sa kojim institucijama i u vezi sa kojim temama možete kreirati međuinstitucionalne obuke a zatim sa kolegama sa tih institucija razmotrite mogućnosti saradnje. Razmotrite i na koji način zajednički možete proceniti potrebe lokalnih ciljnih grupa i koliko je takva obuka atraktivna vašim ciljnim grupama. Nastojte da većina obuka budu međuinstitucionalne.*